

Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника

Інститут післядипломної освіти та довузівської підготовки

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

МЕТОДИ ПРИЙНЯТТЯ УПРАВЛІНСЬКИХ РІШЕНЬ

Галузь знань **07 «Управління та адміністрування»**

Спеціальність **073 «Менеджмент»**

Освітня програма **«Бізнес-адміністрування»**

Інститут післядипломної освіти та довузівської підготовки

Івано-Франківськ – 2021 рік

Робоча програма «**МЕТОДИ ПРИЙНЯТТЯ УПРАВЛІНСЬКИХ РІШЕНЬ**» для студентів спеціальності 073 «Менеджмент» (освітня програма – «Бізнес-адміністрування»). 12 с.

Розробники:

Томашевська А.В. – к.е.н., викладач кафедри управління та бізнес-адміністрування

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри управління та бізнес-адміністрування

Протокол від 27 серпня 2021 року № 1

Т.в.о. завідувача кафедри управління та бізнес-адміністрування

(підпис)

П'ятничук І. Д.

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітній рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 3	Галузь знань 07 «Управління та адміністрування»	Вибіркова	
	Спеціальність 073 «Менеджмент»		
Змістових модулів – 3	Освітня програма Бізнес-адміністрування	Рік підготовки:	
Індивідуальне науково-дослідне завдання: –		3-й	3-й
Загальна кількість годин – 90		Семестр	
		3-й	3-й
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2 самостійної роботи студента – 4		Лекції	
	16 год.	6 год.	
	Практичні		
	14 год.	4 год.	
	Лабораторні		
	-	-	
	Самостійна робота		
	60 год.	80 год.	
Індивідуальні завдання			
-	-		
Вид контролю: залік			

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить:

для денної форми навчання – 50 %;

для заочної форми навчання – 12,5 %

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Основною метою навчальної дисципліни «Методи прийняття управлінських рішень» є формування знань про використання технологій вироблення, прийняття та реалізації управлінських рішень в органах публічної влади. Генерування потрібного рівня професіоналізму діяльності у сфері управління, в обсязі класифікаційних вимог до фахівця.

До важливих **цілей** навчальної дисципліни належить: забезпечення оволодіння компетентностей виробляти власні варіанти управлінських рішень та одержання ґрунтовних теоретичних знань щодо процесу розробки і реалізації рішення в рамках системи управління як сукупність наукових підходів, прийняття методів, а також цільової, забезпечуючої, функціональної та керуючої підсистем.

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовний модуль 1. Сутність управлінських рішень

Тема 1. Процес управління і управлінські рішення

1. Суть та значення управління як процесу а також взаємозв'язок загальних функцій управління їх взаємодії в процесі здійснення управління.
2. Поняттям «управлінське рішення», «прийняття рішення»
3. Основна мета управлінських рішень, вимогами до рішень та їх класифікація
4. Типові помилки та причини невиконання рішень

Тема 2. Людський фактор і психологічні аспекти управлінських рішень

1. Особистісні фактори: психічні процеси, психічні стани й психічні властивості, що впливають на процес прийняття рішень та особливості мислення керівників.
2. Специфічний вплив темпераменту, віку, досвіду, статі на процес прийняття управлінських рішень та класифікацію стилів прийняття рішень за ознаками.
3. Неформальні аспекти розробки рішень

Тема 3. Технологія процесу розробки та інформаційне забезпечення процесу прийняття рішень

1. Поняття «Технологія розробки рішень».
2. Типові процеси розробки та моделювання процесу розробки рішень
3. Пошук та узагальнення інформації.

Тема 4. Аналіз зовнішнього й внутрішнього середовища та їх вплив на реалізацію альтернатив

1. Стратегічні і тактичні рішення, їх особливості та взаємозв'язок.
2. Вплив факторів зовнішнього середовища на прийняття управлінських рішень та вплив факторів внутрішнього середовища на функціонування підприємства.

Змістовний модуль 2. Сутність управлінських рішень

Тема 5. Методологія, організація та евристичні методи розробки і прийняття рішень

1. Методологія процесу розробки рішень та класифікація методів, що використовуються при розробці рішень.
2. Організація розробки рішень, принципів організації розробки рішень та функцій, що виконуються керівником по організації розробки рішення.
3. Евристичні методи розробки та прийняття рішень.

Тема 6. Аналітичні методи обґрунтування управлінських рішень

1. Системний аналіз в теорії прийняття рішень: сутність, мету, особливості, характерні ознаки, переваги.
2. Традиційні методи економічного аналізу та багатопланові аналітичні методи.

Тема 7. Розробка і вибір управлінських рішень в умовах невизначеності та ризику.

- 1 Поняття умов невизначеності та ризику.
- 2 Ризику та заходи їх зменшенню, а також про правила і критерії прийняття рішень в умовах невизначеності та ризику.
3. Психологія поведінки в ситуаціях ризику та використовувати механізм інтуїції для розробки рішень.

Тема 8. Організація та контроль виконання управлінських рішень, система відповідальності.

1. Етапи процесу виконання рішення та організацію виконання прийнятих рішень.
2. Значення, функції, види, методи контролю, а також управлінські рішення та відповідальність.
3. Соціально-психологічні аспекти контролю.

1. Структура навчальної дисципліни

Назви змістовних модулів і тем	Кількість годин											
	Денна форма						Заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л.	п.	лаб	інд.	с.р.		л.	п.	лаб.	інд.	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Змістовний модуль 1. Сутність управлінських рішень												
Тема 1. Процес управління і управлінські рішення	12	2	2	-	-	8	12	2	-	-	-	10
Тема 2. Людський фактор і психологічні аспекти управлінських рішень	12	2	2	-	-	8	10	-	-	-	-	10
Тема 3. Технологія процесу розробки та інформаційне забезпечення процесу прийняття рішень	12	2	2	-	-	8	14	2	2	-	-	10
Тема 4. Аналіз зовнішнього й внутрішнього середовища та їх вплив на реалізацію альтернатив	12	2	2	-	-	8	10	-	-	-	-	10
Разом за змістовним модулем 1	48	8	8	-	-	32	46	4	2	-	-	40
Змістовний модуль 2. Сутність управлінських рішень												
Тема 5. Методологія, організація та евристичні методи розробки і прийняття рішень	12	2	2	-	-	8	14	2	2	-	-	10
Тема 6. Аналітичні методи обґрунтування управлінських	12	2	2	-	-	8	10	-	-	-	-	10

рішень												
Тема 7. Розробка і вибір управлінських рішень в умовах невизначеності та ризику.	10	2	2	-	-	6	10	-	-	-	-	10
Тема 8. Організація та контроль виконання управлінських рішень, система відповідальності.	8	2	-	-	-	6	10	-	-	-	-	10
Разом за змістовним модулем 2	42	8	6	-	-	28	34	2	2	-	-	40
Усього годин	90	16	14	-	-	60	90	6	4	-	-	80

2. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	2	3
1.	Тема 1. Процес управління і управлінські рішення	2
2.	Тема 2. Людський фактор і психологічні аспекти управлінських рішень	2
3.	Тема 3. Технологія процесу розробки та інформаційне забезпечення процесу прийняття рішень	2
4.	Тема 4. Аналіз зовнішнього й внутрішнього середовища та їх вплив на реалізацію альтернатив	2
5.	Тема 5. Методологія, організація та евристичні методи розробки і прийняття рішень	2
6.	Тема 6. Аналітичні методи обґрунтування управлінських рішень	2
7.	Тема 7. Розробка і вибір управлінських рішень в умовах невизначеності та ризику.	2
	Разом	14

3. Теми лабораторних занять

Відповідно до робочої програми з дисципліни «Методи прийняття управлінських рішень» лабораторні заняття не заплановані.

4. Самостійна робота

Самостійна робота студентів – невід’ємна складова частина навчального процесу, яка відіграє важливу роль у процесі формування майбутнього спеціаліста.

Мета самостійної роботи – набуття навичок щодо вирішення конкретних практичних завдань і використання отриманих знань у подальшій практичній діяльності.

Самостійна робота студентів при вивченні курсу складається з різних її видів:

- підготовка до аудиторних занять (лекцій, семінарів, практичних занять);
- завершення розпочатих на практичних заняттях завдань, передбачених робочою програмою курсу;
- написання рефератів.

Підготовка до лекційного заняття передбачає обов’язкове вивчення матеріалу попередньої лекції і ознайомлення з матеріалами наступної лекції (підручники, посібники).

Підготовка до практичних занять передбачає обов’язкове вивчення отриманого теоретичного матеріалу з метою подальшого застосування знань на практичних заняттях, у наступній практичній діяльності. При підготовці до заняття відповідної теми необхідно детально вивчити конспект лекції, підручник (навчальний посібник) та коротко законспектувати засвоєний матеріал. Семінарські і практичні заняття передбачають вивчення теоретичного матеріалу та виконання завдань. Студент самостійно завершує у

позааудиторних умовах розпочаті в аудиторіях завдання і здає у час, який встановлює викладач.

Виконувати завдання необхідно в такій послідовності:

- ознайомитись із завданням і вивчити його умову;
- визначити методи (прийоми) розв'язання кожної конкретної ситуації;
- безпосередньо почати розв'язувати завдання;
- обґрунтувати висновки і пропозиції згідно з отриманими результатами;
- виконане завдання належно оформити в зошиті;
- захистити завдання (якщо це встановлено робочою програмою дисципліни) відповідно до встановленого графіка самостійної роботи.

Якщо передбачений програмою обсяг завдань студент не виконав і не захистив, то до іспиту його не допускають.

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	2	3
1.	Тема 1. Процес управління і управлінські рішення	8
2.	Тема 2. Людський фактор і психологічні аспекти управлінських рішень	8
3.	Тема 3. Технологія процесу розробки та інформаційне забезпечення процесу прийняття рішень	8
4.	Тема 4. Аналіз зовнішнього й внутрішнього середовища та їх вплив на реалізацію альтернатив	8
5.	Тема 5. Методологія, організація та евристичні методи розробки і прийняття рішень	8
6.	Тема 6. Аналітичні методи обґрунтування управлінських рішень	8
7.	Тема 7. Розробка і вибір управлінських рішень в умовах невизначеності та ризику.	6
8.	Тема 8. Організація та контроль виконання управлінських рішень, система відповідальності.	6
	Разом	60

5. Індивідуальні завдання

Відповідно до робочої програми з дисципліни «Методи прийняття управлінських рішень» індивідуальні завдання не заплановані.

6. Методи навчання

Залежно від джерела знань, під час навчальних занять, як практичних, так і лекційних, використовуються наступні методи навчання: словесні (пояснення, бесіда, дискусія, діалог), наочні (демонстрація, ілюстрація), практичні (рішення задач, ділові ігри).

За характером пізнавальної діяльності, при вивченні дисципліни «Бізнес-етика і ділова комунікація» використовуються: пояснювально-наочний проблемний виклад; частково-пошуковий та дослідницький методи.

- методи стимулювання й мотивації навчальної роботи, що об'єднали в собі пізнавальні ігри, навчальні дискусії, моделювання ролевих

ситуацій, створення ситуацій успіху в навчальній роботі, пред'явлення вимог і метод заохочення;

- методи контролю й самоконтролю за навчальною діяльністю: методи усного, письмового контролю; індивідуального й фронтального, тематичного і систематичного контролю.

7. Методи контролю

Методами контролю з дисципліни «Методи прийняття управлінських рішень» є поточний та підсумковий контроль.

Поточний контроль здійснюється під час проведення практичних занять і має на меті перевірку рівня підготовленості студента до виконання конкретної роботи. Формами проведення поточного контролю з дисципліни є:

- усні опитування на практичних заняттях;
- письмові контрольні роботи (на лекційних та практичних заняттях);
- тестування тощо.

Підсумковий контроль проводиться з метою оцінки результатів навчання на освітньому рівні магістра. Підсумковий контроль з дисципліни «Бізнес-етика і ділова комунікація» включає семестровий контроль у формі заліку (виконання письмових залікових завдань).

Критерії оцінювання рівня знань на практичних заняттях, при виконанні самостійних та індивідуальних завдань:

5 балів – коли студент дає обґрунтовані, теоретично і практично правильні відповіді на запитання, рішення завдань правильні, демонструє знання навчально-методичної літератури, наводить узагальнення і висновки, був присутній на лекціях і практичних заняттях;

4 бали – коли студент знає викладений матеріал на «відмінно», але ним допущені незначні помилки у формулюванні термінів, категорій, розрахунків, коли за допомогою викладача швидко орієнтується і знаходить правильні відповіді. Присутність на лекціях і практичних заняттях обов'язкова;

3 бали – коли студент дає неправильну відповідь на одне запитання або на всі запитання дає малообґрунтовані, невичерпні відповіді, припускається грубих помилок у розрахунках і тільки за допомогою викладача може виправити допущені помилки;

2 бали – коли студент дає неправильні відповіді на 2-3 запитання,

припускається грубих помилок у розрахунках і не може їх виправити, погано орієнтується в лекційному матеріалі;

1 бал – студент отримує за умови, якщо не зміг викласти зміст питання, погано орієнтується в матеріалі; відсутні логічна послідовність висловлювань та зміст відповіді; виконане завдання містить багато помилок, що заважають розумінню загального змісту;

0 балів – відповідь відсутня.

8. Оцінювання

Під час навчання студенти можуть отримати такі бали:

Назва контролю	Мах кількість балів	Примітки
Практичні заняття	40	7 практичних занять (робота в аудиторії)
Контрольні роботи	10 (2×5)	2 контрольні роботи за підсумками кожного модуля
Тестування	20	8 тестувань (дистанційне навчання)
Залік	30	Міні оцінка допуску – 25 Махі оцінка допуску – 50
Разом:	100	Congratulations!

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90-100	A	відмінно	зараховано
80-89	B	добре	
70-79	C		
60-69	D	задовільно	
50-59	E		
25-49	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-24	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

9. Перелік питань, які виносяться на залік

Тема 1. Процес управління і управлінські рішення

1. Суть та значення управління як процесу а також взаємозв'язок загальних функцій управління їх взаємодії в процесі здійснення управління.
2. Поняттям «управлінське рішення», «прийняття рішення»
3. Основна мета управлінських рішень, вимогами до рішень та їх класифікація
4. Типові помилки та причини невиконання рішень

5. Особистісні фактори: психічні процеси, психічні стани й психічні властивості, що впливають на процес прийняття рішень та особливості мислення керівників.
6. Специфічний вплив темпераменту, віку, досвіду, статі на процес прийняття управлінських рішень та класифікацію стилів прийняття рішень за ознаками.
7. Неформальні аспекти розробки рішень
8. Поняття «Технологія розробки рішень».
9. Типові процеси розробки та моделювання процесу розробки рішень
10. Пошук та узагальнення інформації.
11. Стратегічні і тактичні рішення, їх особливості та взаємозв'язок.
12. Вплив факторів зовнішнього середовища на прийняття управлінських рішень та вплив факторів внутрішнього середовища на функціонування підприємства.
13. Методологія процесу розробки рішень та класифікація методів, що використовуються при розробці рішень.
14. Організація розробки рішень, принципів організації розробки рішень та функцій, що виконуються керівником по організації розробки рішення.
15. Евристичні методи розробки та прийняття рішень.
16. Системний аналіз в теорії прийняття рішень: сутність, мету, особливості, характерні ознаки, переваги.
17. Традиційні методи економічного аналізу та багатопланові аналітичні методи.
- 18 Поняття умов невизначеності та ризику.
19. Ризики та заходи їх зменшенню, а також про правила і критерії прийняття рішень в умовах невизначеності та ризику.
20. Психологія поведінки в ситуаціях ризику та використовувати механізм інтуїції для розробки рішень.
21. Етапи процесу виконання рішення та організацію виконання прийнятих рішень.
22. Значення, функції, види, методи контролю, а також управлінські рішення та відповідальність.
23. Соціально-психологічні аспекти контролю.

13. Рекомендована література

1. Афанасьєв М. В. Побудова системи управління якістю в діяльності органів виконавчої влади регіону : монографія / М. В. Афанасьєв, Л. Г. Шемаєва, Л. Й. Аведян та ін. ; [за заг. ред. канд. екон. наук, доцента Л. Г. Шемаєвої. – Х. : Вид. ХНЕУ, 2010. – 472 с.
2. Березовська Н.І. Державно-управлінські рішення поняття та сутність // Публічне адміністрування: теорія та практика. 2010. Вип. 2 (4) URL: <http://www.dridu.dp.ua/zbirnik/2010-02/10bnirps.pdf>
3. Бакуменко В.Д. Формування державно – управлінських рішень. Проблеми теорії, методології, практики. Моногр.-К.: Вид-во УАДУ. -2010 -328с.
4. Василенко В.А. Теорія і практика: розробки управлінських рішень: Навчальний посібник. – Київ: ЦУЛ, 2003 – 420 с.
5. Виноградова О. В. Проблеми регламентації контролю процесу прийняття управлінських рішень на підприємстві / О. В. Виноградова, О. А. Кондрашов // Проблеми економіки. 2015
6. Гевко І.Б. Методи прийняття управлінських рішень: підручник. – К: Кондор, 2009. –187с.
7. Дерлоу Дес. Ключові управлінські рішення. Технологія прийняття рішень: пер. з англ. – К.: Всеуито, Наукова думка 2011. – 242 с.
8. Діденко В.М. Менеджмент: Підручник. – К.: Кондор, 2008. – 584с.
9. Інформаційно-аналітична діяльність в державному управлінні: навчально-методичні матеріали / Авт.: С. О. Телешун, І. В. Рейтерович. – К. : Вид-во НАДУ, 2013. – 44 с.
10. Концепція реформування публічної адміністрації в Україні [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.pravo.org.ua/files /administr.doc>.

11. Кривов'язок І.В. Антикризове управління підприємством: Навч. посіб. – К.: Кондор, 2018. – 266с.
12. Лахижа М. І. Модернізація публічної адміністрації: теоретичні та практичні аспекти / М. І. Лахижа. – Полтава : РВВ ПУСКУ, 2009. – 289 с.
13. Мойсеєнкова Д. А. Модель прийняття комплексного скорингового рішення / Д. А. Мойсеєнкова, О. А. Жуковська // Економічний вісник Національного технічного університету України "Київський політехнічний інститут". 2015. № 12.
14. Орлів М. С. Підготовка і прийняття управлінських рішень : навч.-метод. матеріали / М. С. Орлів ; упоряд. Г. І. Бондаренко. – К. : НАДУ, 2013. –40 с.
15. Пак Н. Т.Регіональна економіка: навч. посібн. Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2015. – 326 с.
16. Петруня Ю. Є.Прийняття управлінських рішень [Текст] : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / Ю. Є. Петруня [та ін.] ; ред. Ю. Є. Петруня. - 2-ге вид. - К. : Центр учбової літератури, 2011. –214 с
17. Публічне управління та адміністрування в умовах інформаційного суспільства: вітчизняний і зарубіжний досвід: монографія / За заг. ред. Сергія Чернова..; Запоріж. держ. інж. акад. – Запоріжжя: ЗДІА, 2016. – 606 с
18. Чернов С.І. Текст лекцій з дисципліни «Державне та регіональне управління» С.І.Чернов, М.М. Новікова,С.О. Гайдученко; Харк. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова. – Х.:ХНУМГ, 2014. – 140 с.
19. Чередник В. А. Теоретична сутність поняття «управлінське рішення» та класифікація управлінських рішень / В. А. Чередник // Економічний вісник університету. 2016. Вип. 31.
20. Шевченко Л.С. Менеджмент: навч. посібник / Л. С. Шевченко, О. А. Гриценко, С. М, Макуха та ін.; за заг. ред. д-ра екон. наук, проф. Л. С. Шевченко. Х. : Право, 2013. 216 с.

